

Ferenc pápa és ellenfelei

Ferenc pápának vannak ellenségei. És egyre több ellenfele. Ezek rendkívül különbözőek, egyesek brutálisak, komiszak, ironikusak és cinikusak, mások elméleti síkon és árnyaltan érvelnek. Nagy tudású római bíborosok – például a német egyháztörténész, *Walter Brandmüller* – azzal gúnyolódnak, hogy a pápa népszerűség-hajhászó „Copacabana-teológiát” művel, és ellentétben elődjével, XVI. Benedekkel, naiv, könnyűsúlyú teológus. Jobboldali, vagy fordulatot vett, korábban baloldali értelmiségiek – például a milánói *Giuliano Ferrara* – politikai ostobaságot vetnek az argentin pápa szemére. Sok püspök, püspöki kar, vallási mozgalom és szerzetesrend tartós, távolságtartó hallgatásba csomagolja ellenállását. Az olasz maffia még a pápa megölését is fontolgatja, mivel kalabriai látogatásaikor kétszer is kiközösítette tagjait.

Ferenc pápa úgy jár, mint annak idején a zsinat pápája, XXIII. János, akit az argentin nagyon tisztelt: a fő ellenállás a (kúriai) apparátusból, tehát a katolikus egyház belsejéből jön, miközben az egyetértés az egyszerű emberektől, hívőktől és nem hívőktől, de a „világ” részéről is, beleértve a politikát és a médiumokat is. Az erőteljes egyházi ellenségességen nincs mit csodálkozni, mert ez a két pápa, Ferenc és János egyházi forradalmár. János hirtelen véget vetett vitatott elődje, XII. Piusz abszolutista hivatali ténykedésének, Ferenc pedig totálisan szakít a pápai hivatali gyakorlásának elavult európai módjával.

Ellenfelek a Vatikánban

A Ferenc által megválasztása óta félreállított számos kúriai bíboros nem hangosan és nyilvánosan, hanem inkább a kulisszák mögött terjeszti rossz véleményét. Az olyan eminenciás urak, mint *Brandmüller*, az egykori államtitkár, *Tarcisio Bertone* vagy a nagy hatalmú Papi Kongregáció leváltott főnöke, *Mauro Piacenza* arról panaszkodik, hogy Ferenc elvilágiasítja, és ezzel megszentelteleníti a pápa „szent” hivatalát, amikor a maga öntudatos dél-amerikai módján, gesztusokkal és közvetlen, személyes kapcsolatok formájában gyakorolja a pápai hivatalt. Azt mondják: nyitott viselkedésével tönkreteszi a katolikus egyház központi spirituális kohéziós pontját. Szerintük ugyanis a feudális egyházi állam 1870-es szétverése óta világszerte roppantul megnövekedett a pápaság vallási tisztelete, és Ferenc most szándékosan lerombolja ezt a vallási erődítményt azzal, hogy olykor önmagát is megkérdőjelezve, sőt hanyag fesztelenséggel gyakorolja a pápaságot.

A kiszolgált bíborosok jól ápolt rosszkedvéhez konzervatív médiaszakemberek, illetve nemesi rangúak – például *Gloria von Thurn und Taxis* – kudarcérzete társul: szerintük a pápa túlságosan kevéssé viselkedik uralkodói módon. A „gaucópapára” [gaucó = marhapásztor] tekintve az ember hogyan hajthatna térdet hódolattal Krisztus helytartója előtt, és hogyan tisztelhetné a tévedhetetlen pápát? – kérdezik a megfelelő adókon és internetes fórumokon.

Az emelkedett klerikális közeg hagyományhű kritikusai helyesen ismerik fel: Ferenc pápa ténylegesen az

egyház forradalmi átalakításán dolgozik. Véget vet az udvari, monarchikus formának. Nem magánparancsokat akar osztogatni, hanem kollegiális bázison akar döntéseket hozni. Vezérelve: „tér helyett idő” – magyarázza tanácsadója, *Carlos Galli*. Ez azt jelenti, hogy a korábbi tekintélyelvűség helyett széles, demokratikus és zsinati jellegű mozgalmat akar megteremteni. Lefékezhetetlen Isten népe-mozgalmat akar ösztönözni, olyat, amely hatékony lehet az ő rövid hivatali idején túl is, amelynek korlátozottsága – tekintettel 78 éves korára – szeme előtt áll.

Ellenfelek a konzervatív környezetből

Ferenc megválasztása óta az *Il Foglio* lépett elő a konzervatív, értelmiségi pápakritika vezető fórumává. A kis milánói napilap, amely az egykori Berlusconi-miniszter, *Giuliano Ferrara* irányítása alatt áll, mindössze 13 000 példányt ad el naponta, mégis a konzervatív gondolkodás fórumának hírében áll az intellektuálisan ellaposodott Olaszországban. Amikor Ferenc a lampe-dusai jövevényeknek misézett, és Európa politikai napirendjére tüzte a menekültek kényes témáját, az *Il Foglio* kritikája így hangzott: a pápa inkább az afrikai püspökökkel beszéljen, hogy azok állítsák meg a szegénység elől menekülők áradatát. Amikor 2014 pünkösdjén Ferenc közel-keleti békeimára hívta *Simon Perez*t és *Mahmud Abbászt*, az *Il Foglio* arra figyelmeztetett, hogy Abbász „kifutó modell”, Perez pedig hivatali ideje lejártá előtt álló aggyastyán, s a két béna kacsával végzett vatikáni békeima pusztán üres pápai népszerűség-hajhászás.

Ellenfelek a világegyházban

Nem kevés tanúságtétel szól arról, hogyan kezdett el félni XXIII. János számos megválasztója, amikor az teljes komolysággal kezdett törekedni a II. Vatikáni zsinat összehívására – ami akkoriban irtózatos programnak számított. Az 1958-as konklavé lágy, lelkipásztori pápát akart választani, s erre *Angelo Roncalli* hozzáfogott, hogy igazi egyházi forradalmat vigyen végbe a zsinat által.

Hasonló a helyzet Ferencel. Megválasztói el akartak térni magas teológiájú elődjének világegyházi kurzusától, de most olyan főpappal kell együtt élniük, aki megnyirbálja a kúriát, és nagyobb felelősséggel akarja felruházni a helyi egyházakat az egész világon, kritikus társadalmi gondolkodású püspököknek ad bíborosi méltóságot, leszáll az egyszerű emberek szintjére és kereken megtagadja a kisebbségek szokásos elítélését.

Jánost kinevették a múlt kúriai képviselői, mert csupán egy kisparaszt fia volt, és ráadásul kövér. Ferencen mostanság azért gúnyolódnak magas egyházi körökben, mert a jezsuita sosem fejezte be teológiai doktori disszertációját. Teológiai programját – „Menjetek el az egyház és a világ peremére, és a szegényekkel fedeztetek fel újra az evangélium tüzeit!” (Evangélium gaudium [Az evangélium öröme], 2013. november) – levegőnek nézik vagy némán elutasítják. Például a német kúriai érsek, *Georg Gänswein*, Benedek pápa parkoló pályára

állított titkára néhány héttel azután, hogy Ferenc pápa nyilvánosságra hozta 196 oldalas programját, úgy vélte, a Vatikánban még nem tudják, tulajdonképpen mit akar ez a pápa. Ferenc előbb teológiai írásokat tegyen le az asztalra.

A magasabb méltóságok ellenességéhez társul a római kúria alacsonyabb köreinek rosszkedve. Világos, hogy Ferenc itt is átalakításokat indított el: Az évszázados, hatalomittas és központosító uralmi bürokráciának végre a helyi egyházak modern szolgáltatójává kell válnia. Ez nagy elbizonytalanodást okoz az érintettek körében. A pápa az evangélium szellemében véget akar vetni a vatikáni irodai papok kicsinyes karrierjének, *monsignorévá* vagy *Őszentsége káplánjává* emelkedésének. Azok a püspökök, akik a hagyomány megszállottjai – például a visszavonulásra kényszerített limburgi püspök, *Franz-Peter Tebartz-van Elst* – szívesen dekorálták ilyen címekkel a behódoló papokat. A kúria legtöbb munkatársa rásadásul szélsőségesen konzervatív, mert *Wojtyla* és *Ratzinger* pápa 1978 óta nagy számban vitte be a kúriába az olyan hagyomány-örző mozgalmak tagjait, mint a *Krisztus légionáriusai*, *Jézus és Mária szolgálói* vagy az *Opus Dei*.

Ellenfelek Latin-

Amerikában

Buenos Aires érsekeként *Jorge Bergoglio* az Argentín Püspöki Konferencia felvilágosult kisebbségének vezére volt. Ez a püspöki kar 1960 óta a leginkább jobbos egyházi vezetőségnek számított egész Amerikában. Mivel Benedek pápa idején már csak jobboldaliakat neveztek ki püspökké Argentínában, *Bergoglio* kijött a sodrából. A belső egyházi harcokban járatos érseknek sikerült egy okos, haladó egyházjogászt elhelyeznie a római Püspöki Kongregációban, így Róma ezután már viszonylag felvilágosult püspököket nevezett ki Argentínában.

Manapság Argentínában *Bergoglio* régi ellensége, *Hector Aguer La Plata*-i érsek körül tömörülnek a konzervatívok, és Ferenc pápa álma, a „szegény egyház a szegényekért” csupán egy kisebbségnek szívügye, ahogyan többnyire az egész világegyházban is.

Az amerikai püspökök konzervatív ideológusai nyíltan támadják Ferenc pápát, így például Lima *Opus Dei*-

érseke, *Juan Luis Cipriani*, Paraguayban az *Opus Dei*-püspök *Rogelio Livieres* vagy az USA szélsőjobbos bíborosa, *Raymond Burke*: Ferenc 2013-ban eltávolította őt a nagy hatalmú Püspöki Kongregáció vezetői tanácsából, és a liberális amerikai bíborost, *Donald Wuerlt* nevezte ki helyette.

Ellenfelek a helyi egyházak püspökei körében

Jóllehet Ferenc pápa, ahogyan már elődje is, arra kötelezte a püspököket, hogy számoljanak be a papi személyek által elkövetett szexuális visszaélések elleni eljárásukról, számos nyugat-afrikai püspöki kar vonakodik benyújtani ezt a beszámolót. A lengyel püspökök is megghiúsítják a pápa szándékát: tudták Rómával, hogy Lengyelország hősi egyházában nem téma a pedofília.

Ferenc ismételt hangsúlyozza, hogy egyháza átmeneti szakaszban van. S az ilyen korokhoz különösen sok ellenkezés, sőt ellenségesség fűződik. „A világ végéről” jött pápának még meg kell vívnia néhány kemény ütközetet.

Thomas Seiterich

Forrás: Publik-Forum, 2014/15

Helyreigazítás

A Publik-Forum 2014/17. számában az alábbi közlemény jelent meg:

A Publik-Forum 2014. augusztus 28-i számában Ferenc pápa és ellenfelei címmel jelent meg egy cikk, amely engem is említ. Az írás azt állítja, hogy én azt nyilatkoztam: Ferenc pápa népszerűség-hajhász „Copacabana-teológiát” művel, és ellentétben elődjével, XVI. Benedekkel, naiv, könnyűsúlyú teológus. Továbbá azt, hogy én felpanaszoltam: Ferenc a maga öntudatos dél-amerikai eljárásával elvilágiasítja, és ezzel megszentelteleníti a pápa „szent” hivatalát: lerombolja a pápaság vallási tiszteletét azzal, hogy olykor önmagát is megkérdőjelezve, sőt hanyag fesztelenséggel gyakorolja a pápaságot. Ezzel kapcsolatban leszögezem: Nem tettem ilyen kijelentéseket.

Róma, 2014. augusztus 20.

Prof. Dr. Walter Brandmüller
bíboros

A hesseni tartományi médiatörvény értelmében a Publik-Forum köteles megjelentetni a helyreigazítást – tekintet nélkül annak igazságtartalmára.

Gyombolai Márton

Az én hitem

*Letűnt korok dogmakincse
Rideg nekem és idegen.
Az én hitem a Lélek írja
Mélyen, belül a szívemen.*

*A gyökerét még anyám adta
Mint lüktető vén szívet,
Első, gagyogó imádságra
Ő tette össze kezemet.*

*Hitoktatott az életével,
S tudtam, az Isten: Szeretet...
Hiszen anyám is Tőle kapta
A rám árasztott meleget.*

*S mire a kezem elengedte,
Már párom volt a drága társ,
Együtt kutattuk lelkesedve,
Mi az Út, Élet, Hivatás.*

*Az örömhírre rátalálva
Ízleltük minden mondatát.
Egységes, tiszta, szent Egésként
Az életünket járta át.*

*Atya jósága, Lelke lángja,
A mindentadás szelleme,
Tártkarú Krisztus a kereszten:
A sorsközösség Istene.*

*Egy drága célért éltet adni
– Mások is tették ezeren –,
De harmadnapra feltámadni:
Csak ez a végső győzelem!*

*Ettől csorbul a Sátán kardja,
Bukik végsőt a gyűlölet.
Így válik úrrá a halálon
A győzhetetlen Szeretet!*

*Fényvivő, gazdag, büszke elmék
Rostálgathatják szabadon...
Bennem az Ige égi templom,
És egy tégláját sem adom!*